

העולם הזה

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
רוב איתן

כתב ראשי:
אלי תבור

צלם המערכת:
יעקב אנוך

חברי המערכת:

אורי אלוני, שלמה אלינב, שיעי גלור, פילי גלילי, רוני הרוביץ, חיים הנגבי, רותי ורד, זיוה יריב, רן כסלף.

המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.
רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טל. 22'67'85.
ת.ד. 136. מען למברקים: "עולמפרסט".
דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 31139.
ההפצה: דוד סופר ובניו, תל-אביב.
המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העתון הנקרא ביותר במדינה

אם תקבל הכנסת הצעת-חוק זו כלשונוה, יהיה זה יום שחור בחיי המדינה.

★ ★ ★

מפליא ההבדל העצום בין עורכיה העתונאים, שנבצעו ומילאו פיהם מים, לבין חברי הכנסת, שהעבירו את הצעת-החוק תחת שבת הביקורת הנוקבת. שני הנאמים הראשונים — הח"כים בארד וקלינגהופר — כבר הצ' ליחו, בנאומים מזהירים, לחשוף את מרבית ההתנכלויות לחופשי-העתונות הכלולות ב' הצעה.

אחרי שהוכיח כי אין שום צורך בחוק החדש, וכי חקיקתו תכניס רק אנדרלמוסיה למערכת המשפטית תקימת בטוחה זה, הצ' ביצע בארד על הפגמים הבאים:

● ההצעה אומנם כוללת סעיף נבון ה' אוסר להשמין ציבור שלם (למשל: ערבים, או בני-עדות המזרח, או חברי-קיבוץ), אך מונעת מחברי קבוצות אלה את האפשרות לתבוע את המשמין לדין. הסמכות האת נמסרת באופן בלעדי לדין היועץ המשפטי. משמע: זהו נשק פוליטי טהור בידי ה' ממשלה לרדיפת מתנגדיה. האם מאמין מ' שהו כי היועץ המשפטי יגיש משפט נגד עסקן מפא"י, המשמין את ערביי ישראל ו' מבדירים כגייס חמישי?

● החוק המוצע מחייב שכל המשפטים על לשון-הרע יתגלו בדלתים סגורות. לפי החוק הקיים, רשאי שופט לסגור את הדל' חות, אם ימצא סיבה סבירה לכך. לפי ה' חוק המוצע, הוא חייב לעשות זאת, אלא אם כן יש לו סיבה מיוחדת (ומגומקת) שלא לעשות כן.

זוהי, כמובן, פגיעה קטלנית באחד מ' עמודי-התבן של מדינת-החוק הדמוקרטית — פומביות המשפט. מבאן רק צעד קטן להש' חתת המוסד המפואר ביותר של מדינת ישראל: בית-המשפט הגנהה מאמון הציבור. כיום יהסס אדם להגיש משפט על הוצ' את-דיבה אם הוא יודע כי הדיבה נכונה. עליו לחשוש, בצדק, כי תוך כדי המשפט יודעו לציבור פרטים נוספים על מעלליו, אף מעבר לפירסום שהיה. בעתיד לא יהסס גם רוצח, מועל, שקרן וזיפן להגיש מש' פט נגד עתון המגלה את האמת על פשעיו. לא יהיה לו מה להפסיד. סודיות הדיון תגן עליו מכל גילוי, אפילו יפסיד במשפט.

אילו נתקבלה הצעה כזאת לפני תריסר שנים, לא היה הציבור שומע מעולם את פרטי פרשת קסטנר בכר. השקרן יחז' קאל סהר היה ממ' שיד לעמוד בראש המשטרה. ולא היינו זוכים אף לטיהור החלקי שנערך על ידי יוסף נחמיאס ב' משטרה, שעמדה על סף התנחנות מוס' רית.

● לפי החוק ה' מוצע, חייב אדם ב' עונש גם אם הוציא לשון-הרע על אדם שהשמיצו קודם לכן. פרובוקציה קיצונית אינה בבחינת הגנה. אם לכרוז ח"כ דויד בן גוריון כי מנהיגי חרות היו קצינים בס"ס — הוא מוגן. אם יענה איש-חרות, שאינו חבר-כנסת, שדויד בן-גוריון הוא שקרן — יורשע בדין.

● הצעת-החוק אומנם מבטלת את ה' סעיף הנותן לשר-הפנים את הסמכות לסגור עתון שנמצא אשם בהוצאת-דיבה — אבל רק באופן חלקי. סמכות מתועבת זו שמר' רה גם בעתיד בידי השר, במקרה של "די' בת הסתה". כלומר: השר (ולא בית-המשפט) יכול לסגור עתונים המתקיפים את הממשלה. כדברי בארד: "שמוציאים דיבה על עובדי מדינה או שרים".

סיכום בארד: "ההצעה הקימת היא חו' ליה נוספת במלחמה נגד חופשי-האזרח ו' זכויות-האזרח... היא חוליה נוספת, תוך נסיגה מסוימת, של התנגשות בחופשי-העתו' גות".

★ ★ ★

לא פחות חריפים היו דבריו של ח"כ קלינגהופר, שהוא פרופסור למשפט החוקתי. הוא שם את אצבעו על הנקודה החשובה ביותר: שאין כמדינה בכלל שום חוק המב' טיח את חופשי-העתונות. בהעדר חוק, תלוי חופשי-העתונות כולו על בלימה. קרא קלינגהופר: "לאיזה חופשי-עתונות התכוון כבוד שר-המשפטים, כאשר אמר ב' פתח דבריו כי החוק המוצע איננו בא לבטל חלילה את חופשי-העתונות?" במידה שקיים במדינה אופש כזה למע' שה, אין לו בסיס להלכה. שום חוק אינו מבטיח אותו או מגן עליו. כל החוקים ש' (המשך בעמוד 4)

עמוד 58 של פרוטוקול ישיבת הכנסת מ' יום ה' 22 ביולי, שדנה בהצעת חוק לשון הרע, כולל את הפסקה הבאה:
יצחק קלינגהופר (ליברלי): ... אחד הדברים שהסעירו בשעתו את הרחוקות היתה ההוראה המקורית, לפיה לא רק עורכו ו' מוציא-לאור של העתון, והאדם שהביא ל' עתון את זכר לשון-הרע, יישאו באחריות, כי אם גם מדפיסו של העתון... הוראה זו הוסרה מן ההצעה (החדשה), אבל היא הוסי' רה רק באופן חלקי.

היא אינה קיימת עוד לגבי עתונים יו' מיים. אך לגבי עתונים אחרים יהיה חזוק ב'ת-הפרוט אחראי לפרוטוס לשון-הרע גם על פי ההצעה המתוקנת.

לא הספקתי לדת לשורשה של הבחנה זו, שהממשלה מוצעה לעשות בין עתונים יומיים לבין עתונים שאינם יומיים, ואודה לכך שר-המשפטים אם יואיל להסביר את הדבר בדבריה-הסיום שלו.

שר-המשפטים רב יוסף: הסברתי זאת בדבריה-הפתחה שלי. לא שמח לב, אבל אסביר עוד פעם.

יצחק קלינגהופר: אולי יוכל כב' השר להוסיף איזה הסבר שיהיה יותר מובן לי. רוצה אני לקחת כי הסיבה האמיתית, אדוני שר-המשפטים, לאבחנה זו אינה נעו' צה ביחס השלילי של חוגים מסוימים כלפי עתונים מסוימים, שאינם נמנים על העתונות היומית.

כך, בצורה אריכה ומנומסת, יצא המרצע מן השק. רק לתש' ארת המליצה השת' מש פרופסור קלינג' הופר בלשון רבים. כותנתו היתה, כמובן, ליחס השלילי של חוג מסויים מאוד כלפי שבועון מסויים מאד.

זו גם התשובה ל' שאלה שהציג באותו יוכוח משפטן מב' ריק אחר — ח"כ חרות יוחנן בארד.

שאל הוא: לשם מה בכלל דרוש החוק החדש? מה רע בחוק הקיים, התואם את החוקים בארצות הדמוקרטיות? מדוע לא מצא משרד-המשפטים זמן לנסח חוקת' יסוד למדינה? מדוע לא מצא זמן להציע חוק שיבוא במקום המגילה העותמנית, שהיא עדיין בתוקפה במדינת ישראל — למרות שסולקה מזמן בתורכיה ובמצריים? מדוע נתן עדיפות דחופה כזאת דחוקא להצ' עת חוק לשון-הרע?

התשובה כלולה בדברי חברו הליברלי: החוג המסויים רוצה להשק "עתון מסויים, שאינו נימנה על העתונות היומית".

★ ★ ★

אותה ישיבה של הכנסת נשאה את המס' פר הסידורי רע"ד. זהו מספר סימלי מאוד. כי אכן, הצעת חוק לשון-הרע צריכה להע' ביר רעד בגופו של כל שוחר חופש העתו' גות.

בפרשה זו חורה הבדיחה הנושנה אורות היהודי, שמשפחתו הגדולה חיתה בצפיפות נוראה בדירה קטנטנה. הרב יעץ לו להכניס לדירה עו. הצפיפות נעשתה נוראה עוד יותר, וחיי המשפחה הפכו גיהנום. כאשר הירשה הרב לבסוף ליהודי להוציא את ה' עו, היתה הרחחה כה גדולה, עד כי גידמה למשפחה האומללה שעברה לגן-עדן.

לפני שנה וחצי, כאשר הוצעה ההצעה המקורית של חוק לשון-הרע, היה זה חוקי תועבה כה סטואליטארי, כה מחריד, עד כי גם העתונות העולמית התעוררה נגדו. עתה הובאה הצעה חדשה, ממנה הושמטו רבים מן הסעיפים המתועבים ביותר. זוהי מלאכי תו של דוב יוסף, ויש לברכו על כך. אך מכאן רחוקה הדרך עד השלמה עם ההצעה.

ההצעה המקורית דמתה לגמר טורפני. עכשיו אומנם הוצא הנמר מן החדר, אך ב' מקומו הוכנס דוב. הדוב הוא, לכל הדעות, חיה פחות מסוכנת מן הנמר, אך גם דוב יכול לקטול. חיבוקו מסוכן מאוד.

שר-המשפטים הכריז בדבריה-הפתחה שלו כי יציגי העתונות (קרי: העתונות היומית) הסכימו להצעה המתוקנת. אם נכון הדבר — ודוב יוסף ידוע כאיש-אמת — הרי זו בגידה מחפירה של העורכים היומיים, ערות נוספת לכך כי העתונות היומית ויתרה מזמן על תפקידה האמיתי בחברה דמו' קראטית, וכי דרושה למדינה באורח דחוף עתונות יומית חדשה.

כי החוק החדש גם הוא קטלני. הוא מטיל על העתונות בכלל — ועל העתונים ה' שבועיים בפרט — סייגים שיצמצמו בהרבה את יכולתה למלא את תפקידה החיוני ל' שמירה על הדמוקרטיה ועל זכויות-האדם.

בארד

קלינגהופר

שאלות שיעור יכתור יצהר

ממ שמפון בוטריט
ממ שמפון חלמונים
ממ שמפון לנוליו
ממ שמפון ריצנייטוד

זה נהדר - זה יצהר

בית הספר לטכנולוגיה
מיסודה של **החכללה הפוליטכנית**

החלה ההרשמה ללימודי יום חד-שנתיים במיקצועות:

סרטוט מכונות
סרטוט בניין ואדריכלי
ריהוט ועיצוב פנים

הלימודים בקורסים לסרטוט מכונות וסרטוט בניין ואדריכלי נערכים באישורה ובסיקוחה של הסתדרות הטכנאים

פרטים והרשמה:

- ★ מוסדות המכללה הפוליטכנית, רחוב המסגר מס' 62, בכל יום בין השעות 8.00 בבוקר עד 7.00 בערב (טלפון 36487).
- ★ משרד הבטחון, היחידה לטיפול ולהכנת חילים משותתרים, רחוב ב' מס' 12, הקריה.
- ★ התאחדות בעלי התעשייה, מחלקת העבודה, רחוב מונטיפיאורי מס' 13, חדר מס' 16, בימים ב' רה' בין השעות 12.30 עד 2.30 אחה"צ.

הלימודים יתקיימו בתל-אביב ויפתחו בספטמבר 1963.